

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrta leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 6. januarja 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 2.

Kriza naše šumske industrije in lesne trgovine.

V ministrstvu šum in rud se vrši 12. januarja anketa o ukrepih, ki so potrebni, da se vedno ostrejša kriza naše šumske industrije ter lesne trgovine omili, omeji in odstrani glavne zapreke, ki ovirajo danes normalno gozdno eksploatacijo in plodonosno lesno trgovino. Ministrstvo je zato stavilo na dnevni red kot glavne točke vprašanje carinske in tarifne politike naše države v zvezi z gozdnim gospodarstvom in rešitev perečega kreditnega problema za našo lesno industrijo. Za narodno gospodarstvo v Sloveniji je omilitve vedno rastoče krize gozdnega gospodarstva in lesne industrije upravljenskega pomena, ker zadeva poleg stotin posestnikov in lesnih trgovcev ter industrijev do vprašanje na tisoče družin, cele okraje Gorenjske, Dolenjske, Notranjske in zapadne Štajerske, kjer je vse prebivalstvo izključno navezano le na gozdno gospodarstvo in lesno trgovino in nima nikake druge možnosti zaslužka. V teh krajih je bilo v zadnjih mesecih odpuščenih skoro polovico delavcev, obrati so bili skrčeni in ponekod celo popolnoma ustavljeni. Katastrofalno pomanjkanje vagonov v jesenskih mesecih in nagel porast dinarja sta itak že napeto situacijo še bolj poosttrila. Zato so vsi gospodarski krogi pozdravili z odkritosrčnim veseljem poskus gosp. ministra šum in rud dr. G. Žerjave, da se išče po praktičnih sredstvih, da se sedanja mizerija nekoliko vsaj ublaži.

Trgovska in obrtniška zbornica je zato sklicala v soboto 3. januarja predpovedovanje interesentov, da se sporazumno stavijo ministrstvu konkretni predlogi, da bi imela anketa čim več pozitivnega uspeha. Iz zanimivega poročila, ki je bilo podano na tem posvetovanju, navajamo v informacijo interesiranih krogov sledeča izvajanja:

1. Kreditni problem.

Razmere v lesni trgovini in industriji v Sloveniji so se po zadnjem porastu dinarja zelo poosttrile, tako, da se mora računati, da je povprečna možnost čistega zaslužka v tej stroki padla pod 10%. Zato tej industriji ni mogoče zmagovati visokih bančnih obrestih za obratni kapital, ki se gibljejo v višini 20—24%, in je nujno potrebno, da se i tej najbolj razviti panogi našega domačega gospodarstva proži možnost večje udeležbe na cenem kreditu za obratne svrhe, bodisi pri Narodni banki ali pri drugih javnih zavodih. Pomisliti moramo, da ima italijanska lesna industrija kredite po 6—8% na razpolago in da se nahaja poleg tega napram naši industriji v neprimerno ugodnejšem železniško-tarifnem položaju ter zadobiva tako vedno več vpliva tudi v naši lesni trgovini na škodo domačinov. Ministrstvo šum in rud bi moralo uplivati na Narodno banko, da primerno uvažuje kreditne potrebe lesne trgovine in industrije v Sloveniji, na katero danes odpade le minimalen del kontingenta, kljub temu, da je v svoji celoti glavna gospodarska panoga, ki preživlja danes isto krizo, kakor vse druge nove in stare industrije, ki nimajo vitalnega pomena za slovensko narodno gospodarstvo, kakor ga ima lesna industrija.

Najresnejši problem, s katerim mora naša lesna industrija in trgovina

kot izrazita eksportna panoga v prihodnosti računati, je porast dinarja. Četudi niso izključeni posamezni pojavi lahkih padcev dinarja na zunanjih tržiščih, je treba vendar računati s faktom, da ima dinar absolutno rastočo tendenco, ki bo prinesla, kakor smo videli v zadnjih 6 mesecih, pri nadaljnjem dvigu dinarja lesni, industriji največje težave. Rešitev tega problema je težka. Če bi bilo mogoče našim centralnim mestom najti način, kako prisiliti naše lesne eksporterje prodajati blago le v dinarjih, bi bila to naravnost idealna rešitev perečega vprašanja, ki vsakega poznavalca stroke že danes navdajajo s strahom in skrbjo.

Brez dvoma se bo celokupna lesna industrija prej ali slej odločila prodajati v dinarjih in ne tujih valutah. Posebno važno je pa to za Slovenijo, kjer je lesna trgovina v veliki meri v rokah komercialno neizvežbanih posestnikov, od katerih se ne more zahtevati, da bi poznali trgovsko disciplino tako, kakor je to v Hrvaški in Slavoniji in po večini tudi v Bosni in Hercegovini, kjer verzirano trgovstvo že dolgo uvideva, da je edini spas, prodajati lesne produkte v dinarjih v izogibo katastrofalnih posledic vsled nadaljnje prodaje v tujih valutah. Če bode inozemstvo uvidelo, da celokupna industrija lesa solidarno zahteva za svoje produkte domačo valuto, se bode brez velikih težav moralo prilagoditi našim zahtevam. S tem bi bil dosežen končni cilj, za katerim stremljamo danes vsak eksporter, prodajati blago v isti valuti, v kateri se nakupuje surovina, v kateri se investira delo in transport. Lesna kupčija pomeni danes izrazito valutno špekulacijo, ki bi bila potem prenešana edinole na kupca.

Toliko priporočani inozemski krediti v svrhu zagotavljanja povprečnega kurza imajo le enostranski pomen. Vsaka eksportna trdka, ki dela po pravih principih, mora imeti in ima že danes možnost predprodaje deviz. Ena trdka krije s prodajo že nakup, druga prodajo blaga, tretja produkcijo. Izključeno je, da bi moral večji obrat valutarno kriti vse svoje surovine, blagovne zaloge, produkcijo, transporte, režijo, torej postavke, ki se vse kompenzirajo koncem konca pri današnji praksi v devizah. V to bi potreboval kapital v devizah v skoro dvojni višini obratnega kapitala. To je stalo toliko obresti, da bi višina obresti daleko nadkriljevala zaslužek. Iz tega je razvidno, da je predprodaja deviz le deloma v stanu kriti valutni riziko, ker je treba upoštevati, da posebno pri produkciji lesa ni mogoče realizirati investiranih kapitalov v kratkih rokih, ampak da se gre za investicije, ki se v velikih slučajih realizirajo preko leta dni. Upoštevajoč gornje razloge pride mo do zaključka, da so krediti v inozemskih valutah v svrhu zagotavljanja povprečnih kurzov le delne vrednosti in nikakor ne morejo obvarovati lesne industrije in eksporta pred katastrofalnimi posledicami, posebno pri tako hitro se razvijajočem dvigu dinarja, kakor je bil dvig zadnjih 4 mesecev. Pri tako hitrem dvigu, kakor je bil zadnji, posebno še z upoštevanjem inozemske konkurence, ni mogoče prilagoditi prodajnih cen faktičnemu porastu, ki je za kupca meročajna standard tržna cena, notirana v njegovi nam tuji valuti.

(Dalje sledi.)

Taksna dolžnost trgovske korespondence.

Do uveljavljanja zakona o taksah in pristojbinah z dne 25. oktobra 1923, »Služb. Novine« št. 255 od 6. novembra 1923, je bila trgovska korespondenca, ako je vsebovala na obrat se nanašajoča pravna opravila, po § 9. zakona z dne 29. februarja 1864, drž. zak. št. 20, pogojno oproščena takse, dokler se ni sodno ali drugače uporabljala. Ugodnost je bila omejena samo na pravo korespondenco, ni pa tangirala tudi pravnih listin, kakor menice, zadolžnice, zastavne listine itd., čeprav bi se postavljala obliki trgovske korespondence.

Ta taksna ugodnost je bila ukinjena s predzadnjim odstavkom čl. 6. zakona o taksah in pristojbinah z dne 25. oktobra 1923, ki določa, da ostanejo v veljavi še naprej samo one taksne oprostitve, katere odobri minister za finance.

Ukinitev ugodnosti skrajno kvarno vpliva na trgovsko poslovanje, ker vsled ukinitve taksne prostosti zahtevajo finančni organi, da se trgovska korespondenca, kolikor ne zadeva takse izrecno oproščenih trgovskih sklepov, kolkuje po določenih taksah, da se nanašajo edino na pravna opravila, ki so v neposredni zvezi z obratom. Spričo neprilik, katere povzroča gospodarskim krogom taksna dolžnost trgovske korespondence, je predsednik Zveze trgovskih gremijev zbornični svetnik g. Jelačin stavljal na zadnji plenarni seji Trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo nastopni predlog:

V zadnjem času se vedno pogostejše dogajajo primeri, da se nalogajo trgovcem občutne kazni, ako ne kolkujejo svoje korespondence, ki je bila do zadnjega časa taks vsaj pogojno oproščena. Med to korespon-

denco štejejo finančni organi trgovske opomine, ako vsebujejo podatke že izdanih računov, blagajniške bloke za odjemalce, ki kupujejo blago, ako so ti bloki opremljeni s firmo, obvestila odjemalcem, kako se je porabil potom banke ali pošte poslani denar za blago itd.

Ako je finančni zakon za l. 1924/25 opustil takse bistvo trgovske korespondence, to je trgovske sklepe, gotovo ne more biti nobenega zadržka, da se oprosti takse še ostala trgovska korespondenca, kolikor ne vsebuje pravnih listin, na primer zadolžnic, menic itd. V vseh modernih državah je trgovska korespondenca vsaj pogojno oproščena takse dotlej, da se ne uporablja v sodnem ali drugem uradnem poslovanju. To je povsem naravno, ker nikakor ne gre, da bi se trgovski promet oviral s taksnimi določili, ki ne ustrezajo duhu časa in nasprotujejo načelu kupčijske tajnosti.

V interesu neoviranega trgovskega prometa predlagam:

Trgovska in obrtniška zbornica ukreni vse potrebno, eventualno v sporazumu z ostalimi trgovskimi in obrtniški zbornicami v naši državi, da se bo trgovski korespondenci priznala vsaj pogojna taksna prostost.

Na podlagi tega predloga je Trgovska in obrtniška zbornica naslovila na ministrstvo za finance posebno spomenico, v kateri je naprosila g. ministra, da na podlagi čl. 6. zakona o taksah in pristojbinah odobri, da ostane § 9. zakona z dne 29. februarja 1864 glede pogojne taksne prostosti trgovske korespondence še nadalje v veljavi. Hkratu se je zbornica obrnila tudi na g. ministra za trgovino in industrijo in na ostale zbornice, da podprejo njeno akcijo.

K. Tiefengruber:

Carinsko poslovanje.

Za uvoz blaga tujega izvora je vsaka država uvedla gotov davek in povsod najdemo stroge odredbe, da se finančna uprava za te dohodke ne prikrajša, ki tvorijo ponekod sploh glavne vire državnega gospodarstva.

Carinske postavke določajo za vsako vrsto blaga posebno tarifo, dogovorno uživajo zopet nekatere države medsebojne izjeme, tako da je odmeritev carinske pristojbine že precej komplicirana stvar. Izvršitev carinskih predpisov prav občutljivo vpliva na blagovni promet, posebno če je poslovanje vezano na komplicirane formalitete, ki se živahnemu napredku svetovnega prometa nočejo umakniti.

Ker služi carina pravzaprav povsod istemu namenu ter so v splošnem v vsaki državi isti predpogoji za izvršitev te službe, je tudi povsem naravno, da so si uprave prisvojile nekaj skupen poslovnik, ki odgovarja potrebam občinstva in državne blaginje.

V kolikor se razločuje carinsko poslovanje nekaterih moderno urejenih držav od našega, v toliko smo pač zaostali v ureditvi državne uprave, in bo treba razmotrivati o stvarnih remedurah.

Da govorim po lastnih izkušnjah, sem proučil carinsko poslovanje francoske, švicarske in nemške državne uprave.

V glavnih potezah, ki so si po ostalih državah vobče podobne, se vrši carinski posel na sledeči način:

Iz inozemstva došlo blago des'avi

železnica ali parobrodno društvo neposredno pristojni carinarnici, ki pride po legi naslova za daljno odpravo v pošte. Prevozniki in drugi stroški se zabeležijo na tovarnem listu v korist izročilnega transportnega podjetja.

Carinarnice obvestijo takoj potom pošte naslovnik o dohodu pošiljke z navedbo dneva in časa, kdaj se bo vršil carinski pregled.

Dotična stranka se oglasi ob določen uri z eventualno potrebnimi listinami na carinarnici, pregled se vrši v njeni navzočnosti, naslovnik plača pristojbino, ki so izkazane na obrazcu carinske napovedi, odnese blago, ali zahteva odpravo potom železnice oziroma pošte na svoje bivališče.

Če naslovnik sam ne utegne prisostvovati carinjenju, izroči omenjeno obvestilo svojemu zastopniku, ki je s to listino pooblaščen intervenirati pri pregledu.

Stranka pa tudi lahko vrne obvestilo carinarnici z opazko, da se naj vrši carinjenje brez zasebnega zastopstva. V tem slučaju se izvrši poslovanje na odgovornost stranke, kateri se zaračunajo stroški za pregled in odpravo blaga, ki se pošlje na zahtevani naslov proti povzetju pristojbin.

Carinarnice obračunajo z železnico oziroma transportnimi podjetji naknadno. Odprava se vrši od carinarnice naprej kot tuzemsko blago, izvirne tovarne liste z vsemi prilogi hrani carina.

Pri nas običajnih, jako nerodnih carinskih deklaracij v podobni obliki ni najti nikjer.

Napoved je združena z računom, kar vse napravi carinarnica sama. Navzoča stranka dobi v postojanke vpogled, ima priložnost takojšnjega priziva ter potrdi pravilnost odmeritve na obrazcu.

Na carinskih obvestilih se naslovnik po potrebi še opozori, da predloži eventualne uvozne listine, dokazila spričevala itd.

Slično poslovanje je uveljavljeno pri poštini upravah.

Stranka dobi od carine obvestilo o dohodu pošiljke in kdaj se bo isto ocarinilo. Če sama prisostvuje, si prihrani tozadevne stroške, sicer pa se odpravi pošiljka proti povzetju na prejemnikov naslov.

S pošto pa carina nima daljnega obračuna, ker se morebitni transportni stroški pri prevzemu zastran carine takoj pošti povrnejo. Po pregledu in odmeritvi odpravi carinarnica pakete, katere naslovniki niso osebno prevzeli, kot tuzemske pošiljke proti povzetju stroškov in pristojbin po pošti.

Pošta smatra pristojno carinarnico kot naslovnika inozemskih pošiljk ter se ravna po tem načelu.

Zanimiva je uvedba švicarskih potujočih poštinih carinarnic.

Poštni ambulanci, ki občeje od uvozne postaje v notranjost države, je priključen službeni voz za medpotno carinjenje poštinih paketov. Po izvršenem poslovanju izročuje potujoča carinarna pakete poštini ambulanci kot povzetne pošiljke v nadaljnjo odpravo.

Začasno se vrši carinjenje na ta način samo pri ekspresnih, lahko kvarljivih in sicer nujne odprave potrebnih paketih. Te pošiljke nimajo pri uvozu v Švico torej prav nobene zamude zavoljo obmejnih formarnosti; samo nekaj več režijskih stroškov se zaračuna pri poslovanju.

Če bi merodajnim činiteljem v ustroju naše carine res zasvitalo spoznanje do potrebe modernizirati poslovanje carinskih uradov, jim naj nudijo te vrste poučno gradivo se prilagoditi zahtevam modernega prometa.

Zloraba

Železniških legitimacij.

Na našo notico, v kateri graja ljubljanski trgovec, da se v zadnjem času množe slučajni zlorabljanja režijskih voženj v prekupčevalne namene, je odgovoril »Jugoslovanski železničar« s člankom, v katerem si odločno prepoveduje pavšalna sumničenja. Očitki »Jugoslov. železničarja« glede pavšalnega sumničenja so popolnoma brez vsake podlage in njegova prepoved brezpredmetna, ker ne vsebuje naša notica niti pavšalnega sumničenja, niti je imel naš dopisnik namen, da bi hotel dolžiti vse železničarje sploh. Ugotavljamo samo, da se govori v dotični notici o »gotovih osebah«, katere se »redno opaža« in ki »se bavijo obrtoma na škodo legitimne trgovine«, ki delajo to »redno v svrhu preprodaje, ne da bi imeli za to katerokoli obrtno pravico«. Že iz samih teh odstavkov bo vsakemu jasno, da se cela notica tiče samo gotovih oseb, katere zlorablajo režijske vožnje in nepojmljivo se nam zdi, kako se je iz tega mogel skonstruirati napad, ki ga dotična notica nikakor ne vsebuje!

Poznamo predobro položaj naših železničarjev, znali smo tudi vsikdar ceniti odgovorno in težko delo, ki ga izvršujejo z največjo poštrevolnostjo in kdor pazneje zasleduje stališče, ki ga zavzema naš list napram državnemu uradništvu, a osobito napram železničarjem, ne bo mogel priti nikdar do zaključka, do katerega je prišel »Jug. železničar«. Zakaj iskati napadov tam, kjer jih ni? Gosp. — bi svetovali, da si prečita vsaj razpravo, ki smo jo priobčili za čas zadnje železničarske stavke in videl bo, da so naše težnje jugoslovanskih železničarjev v našem listu vedno polno razumevanje in podporo. V tem oziru si ne delamo prav nobenih očitkov. Da se pa borimo proti konkurenci, ki jo delajo legitimnim trgovcem gotove osebe z zlorabljanjem režijskih voženj,

nam ne sme zameriti, kakor mu ne bomo mi zamerili, ako bo žigosal tiho-tapee, makar ako bi imeli še tako veljavne obrtne liste, ampak mu bomo nasprotno za to še hvaležni. Nasvetu gosp. —é, da imena kršiteljev prijavimo oblastvu, bomo prav radi sledili, poskrbeti bi pa moral tudi za to, da bi imele take ovadbe več uspeha, nego so imele dosedaj!

Iz trgovsko-sodne prakse.

Odgovornost železnice za strankam dana prevozna sredstva.

Dne 28. septembra 1922 je bilo na postaji Mol odanih za tožnika 118 vreč moke. V Zagrebu je železnica pretovorila moko v drug vagon. Ko je dne 18. oktobra 1922 prišla moka v Maribor, je bila pokvarjena in so bile skoraj vse vreče plesnive, strohnele, deloma popokane. Komisijoneli ogled od strani železnice je ugotovil, da je škoda zamogla nastati le radi silno slabe strehe vagona, ki je puščala vodo, da je bila vsa moka premočena in poškodovana.

Tožnik trdi, da mu je za škodo, nastalo brezdvomno med vožnjo vsled krivde ene izmed udeleženih železnic, odgovorna tožena južna železnica, ker je kot zadnja izmed udeleženih železnic blago s prvotnim tovarnim listom transportirala.

Pri svojem odškodninskem zahtevku tožnik nadrobno označuje, koliko je bila pošiljatev z vrečami vredna, koliko moke je bilo povsem pokvarjene, koliko še vporabne za živino, koliko je znašala vrednost nerabnih vreč, koliko zmanjšana vrednost še porabnih in koliko pride od tovarnine na blago, ki je bilo sploh še porabno.

Konečno škodo ocenil je na 44.132 Din in je zahteval povračilo tega zneska s 6% obrestmi.

Tožena železnica je prerekala vse tožnikove trditve in zaničala sklep pogodbe sploh, zaničala tudi, da je nastala kaka škoda in konečno ugovarjala, da je tožnik po tarifi moral blago sam naložiti in ker je to storil v očito poškodovan voz, je škodo sam zakrivil in za njo ni odgovorna železnica.

Trgovsko sodišče je obsodilo toženo železnico v plačilo iztoževanega zneska s 6% obrestmi od dneva, ko se je škoda glasom učinskega zapisnika železnice ugotovila.

V sodbenih razlogih je sodišče izvajalo, da je sklep prevozne pogodbe dokazan z voznim listom. Da se ta pogodba ni v redu izpolnila, dokazuje učinski zapisnik postaje v Mariboru z dne 28. oktobra 1922. Sicer pa tožena železnica to vse posredno priznava s tem, da konečno trdi, da je škodo zakrivil tožnik, ker je blago naložil v pokvarjen vagon.

Reš je bil glasom učinskega zapisnika vzrok poškodbi blaga prvotni vagon, v katerega je odpošiljatelj naložil moko in kojega streha in najbrže tudi stene so puščale vodo in sledi slaba kakovost vagona tudi iz tovarnice državnega kolodvora v Zagrebu z dne 16. oktobra 1922, glasom katere se je moralo blago vsled pokvarjenega vagona preložiti v drug vagon. Toda železnica odgovarja za prevozna sredstva dana strankam na razpolago tudi v slučaju, ko mora stranka sama naložiti blago. Le tedaj nastopi izjema, če je stranka vedela, da je vagon neuporaben ali nedostaten ali če bi morala stranka te hibe spoznati, če bi postopala tako, kakor to mora storiti redni trgovec.

Sporno blago je za stranko naložil v vagon tedanji skladiščnik na oddajni postaji v Molu. Ta izpove kot priča, da je bil vagon vporaben, ker bi sicer moral sam po svoji službeni dolžnosti javiti postajenačelniku hibe pri vagonu. Potrebe ni imel, da bi se spenjal na vagon. Ker ni bilo videti nedostatkov, je blago naložil.

Že iz tega pričevanja sledi, da vagon pri naložitvi ni imel takih hib, da bi jih morala stranka spoznati, saj jih niti ni mogel spoznati njih nakladatelj, železničar.

Za škodo odgovarja torej tožena železnica v smislu §§ 84. in 100., odst. 3. obr. pr., kajti tožitelj je po zadnje

navedeni določbi opravičen uveljavljati svoje zahteve proti odpremi železnici ali proti železnici, ki je blago zadnja s tovarnim listom prevzela — kar se je zgodilo ravno v tem slučaju — ali proti železnici, na koje progi se je škoda pripetila. Med temi železnicami ima tožnik pravico izbiranja. Tožena železnica ima seveda pravico regresa proti drugim železnicam.

Nastala škoda je dokazana po učinskem zapisniku, primernost zahtevanega odškodninskega zneska dokazana je po zvedencu in odgovarja vrednosti, ki jo določa § 88. obr. pr., glasom kojega ima železnica povrniti navadno trgovsko vrednost blaga ali če te ni, navadno vrednost, ki jo ima tako blago v kraju in času odpošiljatev ter ima železnica povrniti tudi od blaga plačano carino in druge stroške, kakor tudi kar se je plačalo ali je še plačati na tovarnini.

Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V Zagrebu se nahaja: 1. prva zagrebška električna brusilnica in pilarska delavnica Josipa Blazeka, ki izdela na leto približno 40.000 komadov; ima tri stroje za nasekavanje, stroj za struženje in brus z motorjem na 10 konjskih sil; zaposluje 9 delavcev; 2. I. hrvatska pilarna A. Faber in sin. Na leto izdela starih in nabrusi novih okoli 80.000 pil. Ima pet strojev za ostrenje, stroj za struženje z enim brusom in motor na 10 konjskih sil. Delavcev zaposluje 17.

V Osijeku se nahaja pilarna Stefana Boeca, ki uporablja plinski motor na 14 konjskih sil, tri stroje za nasekavanje, stroj za struženje in brus za ostrenje. Zaposluje pet delavcev in ostri samo stare pile.

V Vinkovcih ostri pile A. Ječmen. Poleg navedenih se nahaja po ena pilarna v Varaždinu in v Sarajevu.

V kolikor izdelujejo navedeni obrati nove pile, jih izdelujejo iz že pripravljenih sirovin (polufabrikatov), katere nasekujejo, opremljajo in ostre.

V Mirni (Slovenija) imajo bratje Kolenc tovarno za pile, katere izdelujejo direktno iz paličnega jelka. Imajo parni stroj na 100 konjskih sil in ostale za obratovanje potrebne moderne stroje; tovarna misli, da v polnem obsegu pokriva konzum naše države glede pil in strugal.

V Ljubljani se nahaja prva jugoslovanska pilarna I. Pirnata. Izdela na leto približno 12.000 komadov vseh vrst pil in strugal. V obratu ima tri stroje za nasekavanje, en stroj za struženje in brusno napravo. Zaposluje 6 delavcev. Pogon je električni.

V Celju ostri A. Sebaher in sin na ročni pogon. Istotako ostri pile Franc H. Kantner v Mariboru.

V Trzinu obstoja mehanična delavnica in pilarna »Triglav«. Na leto bi mogla izdelati 30.000 novih pil in ostriti stare, a poostri starih pil na leto 6000, novih pa izdela 2400. Pile in strugala izdeluje za brušenje žag itd. Delavcev ima 3 do 5. V obratu ima tri stroje za nasekavanje, brusno napravo in motor na 6 konjskih sil.

Sedaj je uvoz pil jako velik, ker je carina jako nizka, samo nekoliko višja nego za jeklo, iz katerega se izdeluje. Carina na polufabrikate je večja nego na pile. To povzroča, da pilarne ne morejo uvažati polufabrikatov, jih doma nasekati, ostriti in primerno opremiti. To je pogreška, katere se mora odpraviti.

Pila je orodje, ki je potrebno v mirnem času, še bolj pa v vojnem času.

Zaradi tega se mora izdelovanje pil zaščititi in mu pomagati, da se razvije tako, da bo pokrilo domačo potrebo v vojni in v miru; to vse pa je mogoče povzročiti s pravilno izvedeno carinsko zaščito.

58. Naši izdelki iz kositra.

Iz kositra se izdelujejo v naši državi pločevinski predmeti za stavbeno in galanterijsko stroko iz bele ali pobakrenjene pločevine, emalirana po

soda, pocinjena posoda, škatlje za pakovanje, škatlje za konzerve, čohala, okovi, žaluzije itd.

Po celi državi je razširjeno stavbeno kleparstvo, ki je sezonska obrt, ki se izvršuje le v poletju. Poleg te obrti se izvršuje samostojno ali v zvezi s stavbenim kleparstvom galanterijsko kleparstvo. Galanterijsko kleparstvo je v Srbiji in v Bosni že od nekdaj v židovskih rokah in ne kaže nobenega napredka. Potrebno bi torej bilo, da bi se pripomoglo kleparjem, da se izobrazijo za galanterijsko stroko in da se jim omogoči nabava strojev in drugih obratnih naprav. Posebno važno bi bilo izdelovanje namiznega orodja, potreščin za svetilke in lestence itd.

Emalirano posodo izdelujeta dve tovarni: ena majhna v Kutini in druga jako velika v Celju.

V Kutini (Hrvatska) ima tovarno emalirane posode in pločevinastega blaga Ferdo Engler. Obratovati je pričel še le pred kratkim in se obratovanje še ni razvilo. Obrat bo zaposloval, čim bo v polnem teku, 50 delavcev, sedaj jih pa zaposluje samo 10.

V Celju se nahaja tovarna A. Westna za emalirano, pocinkano in bruseno posodo. Leta 1921. je izdelala 2 milj. kg emalirane posode, 120.000 kg pocinjene posode 150.000 kg, druge posode ter 150.000 kg katrana iz črnega premoga. V obratovanju uporablja parno lokomobil na 450 konjskih sil in parno turbino s približno 300 konjskimi silami. Poleg tega ima vse potrebne stroje in naprave ter peč za emaliranje. V tovarni je zaposlenih 800 delavcev. Ako bi bila polno zaposlena, bi mogla zaposlovati 1500 delavcev, ker dela sedaj vsled avstrijske in češke konkurence samo s 40% svoje kapacitete.

Tovarna je izvrstno urejena in upravljana in je spadala med najboljše tovarne avstro-ogrske monarhije. Imela je po vsem svetu vsled glasovitih svojih izdelkov najboljši glas.

V l. 1920. se je uvozilo kuhinjske in druge posode in sicer: iz kositra in kovanega železa 674.681 kg v vrednosti 6.281.182 Din, iz litega železa 319.807 kg v vrednosti 1.973.890 Din.

Vso to količino bi mogla kriti Westnova tovarna, ako bi bili njeni izdelki carinsko bolje zaščiteni in bi se ji ne bilo treba boriti s konkurenco.

V Zagrebu obstoji I. hrvatska tovarna kleparskih in ključavničarskih izdelkov. Na leto izdela 300 vagonov kleparskih in ključavničarskih izdelkov. Tovarna ima diselmotor na 60 konjskih sil, električno centralo, delavnico za stanovanje, kovačnico in pocinkovalnico, specialne stroje za obdelovanje železa in pločevine itd. Zaposluje 150 delavcev. Izdelke prodaja največ v Bosno, ostalo pa po drugih delih naše države. Za vojsko bi mogla izdelovati čutare, škodelice itd. V bližnji bodočnosti namerava povečati obrat v toliko, da bo mogla izdelati trikrat več.

»Titan« v Kamniku (Slovenija) izdeluje poleg ključavničarskih izdelkov tudi približno 50 vagonov posode, n. pr. vedra, škafe, lonce itd. Dalje izdeluje pocinjena čohala za živino, škatlje za konserviranje sadja itd.

Ignac Jelenc v Kralovcu izdeluje nastopne pločevinaste predmete: štedilnike, peči, pokrivne obrobe za štedilnike, cevi itd.

»Bistra« kovinska industrija v Domžalah (Slovenija) izdeluje okove, ključavnice, razne izdelke iz pločevine, kakor plombe, sponke za škatlje. O tej tovarni sledi nadaljni popis v ključavničarski stroki.

V Karlovcu se nahaja Ulimekova tovarna pločevinastih škatelj, katerih izdela tovarna približno 500.000 komadov. Zaposluje 10 delavcev. Podjetje trpi veliko vsled češke in avstrijske konkurence.

V Ljubljani se nahaja tovarna izdelkov iz pločevine in kovin Emila Lajovica in drugov d. d. Proizvaja vse vrste škatelj za kemijsko industrijo od 32 mm do 100 mm in sicer na leto približno 15 milj. komadov,

škafije za barve, za parketna voščila, vazelin in bonbone do 3 kg in to na leto do 2 milj. komadov, kangle za petrolej in nafto do 20 kg. Tovarna ima drago napravo za litografiranje pločevine in je izvrstno urejena in upravljana.

V Mariboru izdelujejo bratje Vulder pločevinaste predmete.

Limin industrija za strojno obdelovanje pločevine Vlad. Merispa in drugov v Sarajevu izdeluje poleg ključavnic tudi rezila, spojnice za postelje, čohala itd. Zaposluje 30 delavcev. O vseh tovarnah, ki izdelujejo ključavnice, se bo še posebej razpravljalo.

Vse tovarne, ki izdelujejo žaluzije, izdelujejo tudi rolete in nje se je opisovalo pri tvornicah lesnih izdelkov. »Hora«, tovarna kovinskega in lesnega blaga v Virovitici, izdeluje škafije za pakovanje blaga in galanterijske izdelke iz pločevine, kakor škafije za sladkor in slično, gumbce, naslove, škafije za cigarete in tobak, poleg okov in sličnih predmetov.

Uvoz kositernih izdelkov kakor: škafelji, škafov, vedere itd. je znašal l. 1920: 889.728 kg v vrednosti 4 milj. 321.625 Din. Uvoz drugih pločevinastih izdelkov je v istem letu znašal 1.975.727 kg v vrednosti 16.529.834 Din. Kos se je leta 1920. uvozilo 319.317 kg za 1.727.094 Din, galanterijskega blaga iz pločevine pa za 7.918.520 Din.

Iz tega sledi, da je uvoz pločevinastih izdelkov jako velik. Domača industrija se pod pritiskom tuje konkurence le težko razvija, ker so carine za naše prilike preizkušnje.

Izdelovanje pločevinastih predmetov je obrt, ki se more izvrševati z manjšim kapitalom, ako so na razpolago pripravi delavci in podjetni obrtniki, ki imajo potrebne stroje. Ker moramo torej trpeti pod spretno inozemsko konkurenco, nam preostaja za od pomoč edino sredstvo, da povišamo carino na pločevinaste izdelke, dokler država ne dobi sredstev, da s kapitalom pospeši osnovanje te industrije.

Poleg tega bi bilo jako potrebno: 1. da se izuči čimvečje število kleparških delavcev galanterijskega kleparstva v Nemčiji, eventualno v ondotni kleparški šoli; 2. da se napiše učbenik za kleparsko stroko in natisne na državne stroške; 3. da se prireja kleparski mojsterski tečaj; 4. da se na umetniški šoli v Sarajevu osnuje oddelek za kleparske galanterijske izdelke.

59. Naše proizvodnje železnih žebeljev.

V naši državi se izdelujejo žebelji deloma obrtoma v hišni industriji, deloma v veliki industriji.

Žebelje za kovanje konj na turški način in druge vrste žebeljev izdelujejo kovači po Srbiji, Bosni in Hercegovini ter v Črni gori, razne vrste žebeljev pa se izdelujejo kot hišna industrija v Kropi.

V Vranji, Surdulici in Jelašnici delajo cigani-kovači žebelje za kovanje konj na turški način in pokrivajo potrebe Srbije.

V Bosni in Hercegovini delajo žebelje cigani in sicer: 15 v Livnu, 6 v Tešnju, 20 v Višegradu, 42 v Rogatici itd. S svojimi izdelki krijejo potrebo Bosne in Hercegovine.

Navadne žebelje izdelujejo kovači povsod, kjer so nastanjeni. O kovačih razpravlja poseben članek. Glede izdelovanja žebeljev jim dela strojna produkcija občutno konkurenco. Žebelje za čevlje izdeluje Ignac Jelenc v Karlovcu.

V Kropi (Slovenija) obstoji I. žebeljska in železobitna zadruga za Kropo in Kamnogorico. Izdela na leto približno 330 vagonov blaga in sicer 12 vagonov žebeljev za kovanje čevljev, 40 vagonov kovanih žebeljev za ladje in stavbarstvo, 150 vagonov raznih kovanih žebeljev za pritrjevanje tračnic, 25 vagonov nakovnic za mostove in kotle, 12 vagonov kljuk za obešanje slik, pritrjevanje cevi itd., 20 vagonov klinov za oprijemanje, 10 vagonov spojnic za splave, 15 vagonov ročno izdelanih (izkovanih)

loncev in 9 vagonov drugih kovanih izdelkov. Sirovine dobiva deloma iz Štorov in Jesenic, deloma iz Avstrije, Nemčije in Češke. Pri delu uporablja 100 strojev.

V Kropi izdeluje žebelje tudi Simon Pir in sicer 15 vagonov žebeljev iz valjane žice. Delavcev zaposluje 8. Izdelke prodaja po Sloveniji in Hrvaški.

(Dalje sledi.)

TRGOVSKI KOLEDAR 1925

je izšel.

Naroča se pri Slov. trg. društvu „Merkur“ v Ljubljani, Gradišče 17/I. Cena s poštnino Din 20.-

Trgovina.

Pomanjkanje soli v Sloveniji. Prodajno oddeljenje monopolne uprave ni že od avgusta poslalo v Slovenijo nakazanih in določenih množin soli niti iz domačih solarn, niti avizirane morske soli iz Trsta, tako da je danes monopolno skladišče v Ljubljani popolnoma brez vsake zaloge in da nastajajo v prometu s soljo boš sedaj v zimski sezoni, ko je potreba radi konzerviranja poljskih pridelkov in mesa mnogo večja, znatne težkoče. V zadevi je, kakor čujemo, naša zbornica na predlog, ki ga je stavil že v zadnji plenarni seji g. Elsbacher, ponovno intervenirala na pristojnih mestih, da se tej mizeriji odpornosti in da se zagotovi stalna in redna oskrba Slovenije z vsemi vrstami soli, vendar se doslej položaj še ni zboljšal, ampak postaja čimdalje bolj kritičen. Menimo, da bi monopolna uprava vendar ne smela terati stvari tako daleč, da ostane cela Slovenija brez tega, vsakemu človeku dnevno neobhodno potrebnega predmeta. Mi sami smo v našem listu že pred časom opozorjali na nevarnost, da ostanemo brez vsake zaloge soli; naj se monopolna uprava že vendar enkrat zgane in naj ne ustvarja upravičenega razburjanja tam, kjer bi ga v resnici ne bilo treba!

Proti zlorabi prisilnih poravn. Trgovska in obrtniška zbornica v Osijeku je na seji, dne 5. decembra p. l. sklenila: 1. Da bo v bodoče točno preiskala vsak primer, ako se bo obrnil inozemski trgovec na njo, da intervenira pri njegovem tukajšnjem dolžniku radi plačila in da bo, ako ugotovi, da ne izpolnjuje naš trgovec obveze iz nemoralnosti, lahkomišelnosti ali špekulacije, postopala proti njemu najostreje, z vsemi razpoložljivimi sredstvi. 2. Ravnotako bo zbornica za primer, da jo bo pri prisilnih poravnah državno pravdnstvo vprašalo za podatke, preiskala zadevo najtočneje in bo predložila državnemu pravdnstvu brez vsakega ozira material za kazensko zasledovanje trgovca, ki bi to zaslužil.

Ponudba za nakup kakao. Holandska tvrdka iz Antverpena ponuja večje množine kakao. Naslov tvrdke, cene in pogoji so interesentom na razpolago v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice.

Pooblaščenca trgovinska agencija SHS v Milanu. Naša pooblaščenca trgovinska agencija SHS v Milanu (Agenzia Commerciale privilegiata del regno S. C. S. Comm. A. S. Levich) je bila z aktom ministrstva trgovine in industrije z dne 14. oktobra 1924 — ukinjena.

Možnost trgovskih stikov s Palestino. Odkar je Anglija dobila mandat v Palestini, so se življenjske prilike v Palestini jako izpremenile. Iz vseh krajev sveta dohajajo mnogobrojni naselniki, ki ustvarjajo nove naselbine. Povsod se dvigajo nove vasi in trgi, stara selišča pa se razširjajo za cele ulice. Za vse to je potrebno ogromne množine gradiva. Posebno bi se moglo dovažati v izdatnih množinah les in cement, ker je povpraševanje po tem blagu zelo veliko. Uvažati bi se moglo lesne izdelke, izdelana vrata, okna, navadno in boljše pohištvo, navadni in finejši kovček, zaboji i. t. d. Povprašuje se tudi po lončeni posodi, poljedelskem orodju, košaricah in drugih pleteninah. Poleg tega potrebuje Palestina velike količine življenjskih potrebščin, kakor moke, krompirja, sliv, fižola, sveže in suhe zelenjave, sadja, bučnega semena itd. Druge države, dasi se glede cene in kvalitete teh predmetov ne morejo kosati z našo državo, uvažajo vse te predmete. Ako bi se pri nas izvoz do-

bro organiziral, bi mogli v tem oziru z uspehom konkurirati s Francijo, Nemčijo in Italijo. Celo Turška in Grška uvažate precejšnje množine omenjenih predmetov, dasi jih same dobivate od drugod. V zadnjem času se je začela truditi tudi Rumunija, da bi se upeljala na palestinski trg. Predpogoj za uspešno udejstvovanje na tem trgu je dobro organizirana pomorska služba. Ladje naj bi redno prihajale v palestinska pristanišča (Haifa in Jafa), kakor dohajajo tjekaj zadnja leta rumunske ladje redno dvakrat na mesec.

Legitimacijske karte trgovskih potnikov v Avstriji. Avstrijska vlada je uveljavila izdane 1. januarja t. l. za trgovske potnike nove legitimacije, ki po svoji vsebini ustrezajo sklepom konference za olajšanje carinskih formalnosti, ki se je vršila leta 1923. v Ženevi. Novi obrazci legitimacijske karte se razlikujejo od dosedanjega osobito v tem, da je specijelno dopolnjevanje starega obrazca z ozirom na ženevske sklepe postalo nepotrebno.

Davki in takse.

Pravilnik za pobiranje trošarinskih naklad v Ljubljani. Na ponovne pritožbe interesentov, da določila za pobiranje trošarinske doklade še niso normirana, je izdelala mestna občina ljubljanska poseben pravilnik, ki vsebuje podrobna določila o pravicah in dolžnostih lastnikov trošarinskih naklad zavezanih predmetov. Gospod veliki župan je izdelani osnutek odobril in ga ob tej priliki v več točkah v korist ljubljanskemu trgovstvu na podlagi predlogov, katere je stavila Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, izpremenil oziroma izpopolnil. Odobreni pravilnik je objavljen v »Uradnem listu« št. 123/383 z dne 30. decembra 1924.

Kdaj preneha dolžnost plačevati trošarinsko takso? Na ponovna vprašanja je generalna direkcija posrednih davkov z odlokom z dne 14. novembra 1924, št. 41.033, pojasnila, da se mora trošarinska taksa plačati še za ono polletje koledarskega leta, v katerem se vrne pravica za točenje pijač, brez ozira na to, kdaj se je prenehalo s točenjem pijač. Ako točilec preneha točiti pijače dne 31. decembra 1924, pa ni te svoje namere naznanil finančnemu oblastvu še pred nastopom leta 1925., ampak šele v letu 1925., mora plačati takso tudi za I. polletje 1925, dasi pravice točiti pijače v I. polletju 1925 ni izvajal.

Denarstvo.

Tuje valute na njujorški borzi v letu 1924. Na njujorški borzi so notirale tuje valute dne 28. decembra 1923 (dne 28. decembra 1924): dinar 1.13 (1.52), češka krona 2.92 (3.03), francoski frank 5.09 (5.59), švicarski frank 17.47 (19.40), ital. lira 4.29 (4.23), angleški funt 4.32 (4.72), holandski goldinar 37.98 (40.42). Zlata pariteta teh valut znaša po dolarškem tečaju: za dinar 19.30, za češko krono 20.26, za francoski frank 19.30, za ital. liro 19.30, za angleški funt 4.86 in za holand. goldinar 40.20. Tekom l. 1924 se je na njujorški borzi dvignil dinar za 34%, češka krona za 4%, franc. frank za 5%, švicarski frank za 11%, ital. lira za 1%, angleški funt za 10% in holandski goldinar za 6%.

TRBOVELJSKI PREMAG, DRVA, KOKS, ANGLEŠKI PREMAG, ŠLEZIJSKE BRIKETE dobavlja

„ILIRIJA“, Ljubljana
KRALJA PETRA TRG 8. Telef. 220.
Plaćilo tudi na obroke!

Carina.

Carinski prejemki v drugi desetini meseca decembra 1924. V drugi desetini meseca decembra so naše carinarnice pobrale 50.066.764 Din carine, v isti dobi leta 1923. je znašal donos 47.880.747 Din. Od zneska po 50.066.764 Din, pobranega v drugi desetini meseca decembra m. l., so pobrale carinarnice: v Beogradu 9.318.086 Din, v Zagrebu 9.757.289 Din, v Ljubljani 4.254.831 Din in v Mariboru 3.126.812 Din. Od carinarnic v Sloveniji sta pobrali znatne zneske še carinarnici na Jesenicah (370.765 Din) in na Rakeku (435.967 Din).

Promet.

Za odpravo lomljenega računanja vozarine preko prog bivše južne železnice. Za ureditev železniško-tarifnih razmer v Sloveniji je vprašanje odprave lomljenega računanja preko podržavljenih prog južne železnice največjega pomena. Naša Trgovska in obrtniška zbornica je v tej zadevi že spomlad predložila ministrstvu saobračaja ter generalni direkciji železnic obširno spomenico. Toda generalna direkcija železnic je to utemeljeno zahtevo po odpravi lomljenega računanja odklonilo nedavno z razlogom, da finančne obveznosti, ki jih je prevzela država s to prog, tega ne dovoljujejo, ker bi sprejetje prog bivše južne železnice v enotno mrežo z ostalimi progami državnih železnic povzročilo znaten padec dohodkov sploh, posebno pa dohodkov na progah bivše južne železnice in bi se na ta način otežilo plačevanje anuitete za odkup železnice. Generalna direkcija drž. železnic priznava, da je v načelu ta naša zahteva upravičena, da je pa ne more izvesti tako dolgo, dokler se ne najde način, da bi se ta padec dohodkov izjednačil, ne da bi vsled tega nastala potreba splošnega povišanja tarif, s katero bi bili prizadeti tudi oni kraji, ki po mnenju generalne direkcije drž. železnic ne bodo imeli od skupnega računanja vozarine nikake koristi. — Po mojem mnenju se zbornica s tem odgovorom nikakor ne more zadovoljiti, da se rešitev tega prevažnega vprašanja odgodi na nedoločen čas, ker so razmere v naši industriji, obrti in trgovini baš radi našega tarifnega režima trajno kritične in ker generalna direkcija železnic sama priznava načelno utemeljenost naše zahteve. Potrebno je, da se spoji železniško omrežje cele države v prometno enoto, ker je bil baš ta moment glavni namen odkupa in podržavljenja. Po določbah finančnega zakona čl. 284 se imajo stroški za anuiteto kriti ne samo iz dohodkov južnih železnic, marveč tudi iz splošnih presežkov prometnega ministrstva, dočim ima za dobo 1923/1924 plačati anuitete finančni minister iz presežkov državnih dohodkov sploh. Že v teh določbah je jasno povedano, da je vprašanje anuitete, vprašanje splošnih državnih dolgov ne samo izključno direktnih dohodkov prog bivše južne železnice. V Italiji se je že od prvih dni po zasedbi Julijske pokrajine novo omrežje južne železnice priključilo ostalemu omrežju državnih železnic. — Razlog, da se bodo pri odpravi lomljenega računanja znatno zmanjšali dohodki prog bivše južne železnice, se ne more smatrati zadostnim za odklonitev naše zahteve, ker se tega vprašanja, kakor sem že omenil, ne sme presojati z ozkoprsnega vidika blagajniških dohodkov na progah južne železnice, marveč z splošnogospodarskega stališča in indirektno rentabilitete, ki jo povzroči tak ukrep. Zato je na zadnji plenarni seji naše Trgovske in obrt. zbornice g. I. Ogrin predlagal, da zbornica s ponovno spomenico opozori merodajne faktorje na nujno potrebo rešitve tega vprašanja ter zato zainteresira tudi zbornice v ostalih delih države.

Pomožna pošta Šklendrovec. Dne 1. januarja 1925 se je otvorila nova pomožna pošta Šklendrovec, ki je podrejena pošti Zagorje ob Savi, s katero ima zvezo ob nedeljah, torkih, četrkih in sobotah.

Podržavljena pošta. V red državnih pošt v Sloveniji je prevedena tudi pošta v Ljutomeru.

Izvoz in uvoz.

Izborna izpričevala. Taksa za uverjenje izvornih izpričeval je na Grškem znižana od 22 na 3 zlate drahme.

Čehoslovaški izvoz. Čehoslovaška je v mesecu novembru 1924 izvozila za 1.765.426.699 Kč blaga, v času od dne 1. januarja do 30. novembra 1924 pa za 14.910.061.783 Kč. Najvišji je bil izvoz v novembru leta 1924. v sledeče države: Nemčija (350 milj.), Avstrija (291 milj.), Anglija (181 milj.) in Italija (123 milj.). V našo državo je izvozila za 54.643.170 K blaga. Po odstotkih so bile uvozne države na čehoslovaškem izvozu udeležene v nastopnem vrstnem redu: Nemčija 20.51%, Avstrija 15.21%, Anglija 10.63%, Italija 7.30%, Ogrska 6.52%, Zedinjene države 3.76%, Poljska 3.26%, Jugosla-

vija 2.83%, Svica 2.52%, Rumunija 2.15%, Francija 1.32%, Holandska 1.33%, Belgija 0.64% in ostale države 21.75%. Od izvoza v 11 mesecih leta 1924. odpade nad polovico na sledeče vrste blaga: bombaž in bombaževina (2295 milj.), volna, predivo in volno blago (1578 milj.), lan in konoplja (522 milj.), les in premog (2007 milj.), steklo in stekleno blago (1115 milj.), železo in železnina (971 milj.), sladkor (1923 milj.).

Najboljši šivalni stroj je edino le

Josip Petelinc-a

znanka

Grifzner in Adler

za rodbino, obri in industrijo blizu Prešernovega spomenika

Ljubljana

Pouk v vazenju brezplačen. Večletna garancija.

Delavnica za popravila

Na veliko Telefon 913 Na malo

Razno.

Kako morajo biti poštni paketi zapečateni? Direkcija pošte in brzojava v Ljubljani je dne 18. decembra 1924 pod št. 41.856 razposlala poštним uradom na stopno okrožnico: Pripetilo se je, da so bili poštni paketi, ki niso bili zapečateni z voskom, svincem ali z vinjeto, oplenjeni, in sicer na ta način, da je tisti, ki je to storil, odvezal vrvico, odvil pošiljko in vzel iz nje del vsebine, potem pa pošiljko tako spretno zopet zavil in povezal, da se ni poškodovala niti zavojna tvarina, niti vrvica in da so oplenitev opazili skoraj vselej šele na izdajni pošti. Da se to prepreči, je ministrstvo pošte in brzojava odredilo, da mora biti vsak paket tako zaprt, da se vsebina, ali pa tudi samo del vsebine ne more vzeti iz njega, ne da bi se vidno poškodovala zavojna tvarina ali pečati. Paketi, katerih vrednost je označena z manj nego 600 Din (semkaj spadajo tudi paketi brez označene vrednosti), morajo biti povezani z vrvico brez vozlov, konca te vrvice pa morata biti zapečateni z voskom, svincem ali z vinjeto. Ni pa treba pečatiti paketov, ki so naštetih v točki X. in v drugem odstavku točke XIII., čl. 27 točke VI., X. in XIII. pravilnika I. del, katerih označena vrednost je manjša od 600 Din. Paketov, ki bi ne bili opremljeni po teh predpisih, pošte ne smejo sprejemati, ker bi sicer prevzele odgovornost za vse posledice.

Koliko denarja se sme poslati v vrednostnih pismih iz naše države. — Od dne 1. januarja 1925 se smejo v pismih z označeno vrednostjo v inozemstvo pošiljati dinarski bankovci ali pa bankovci tujih držav v skupni vrednosti do naj-

več 1000 dinarjev. Zavarovalnina ostane ista kakor doslej. Za vsako vrednostno pismo za inozemstvo je treba potemtakem plačati: a) pristojbino za priporočeno pismo iste teže in b) zavarovalnino v znesku 5 Din, ne glede na vrednost pisma in ne glede na to, v katero državo je pismo naslovljeno. Ostali pogoji glede prometa vrednostnih pisem z inozemstvom se ne izpremenijo. V tiskovini »Jamstvo pošiljatelja« je treba znesek »500 (petsto) dinarjev« popraviti na »1000 (tisoč) dinarjev«. Označena vrednost se tudi še nadalje preračunava po razmerju med frankom in dinarjem (1 frank = 15 dinarjev).

Nazivi avstrijskih mest. Avstrijske poslaništvo v Beogradu je na inicijativo avstrijske vlade naprosilo naše ministrstvo zunanjih del, naj opozori naša oblastva, da se v obveščanju z avstrijskimi oblastvi poslužujejo edino uradnih nazivov mest in občin v Avstriji, ker se sicer dopisi ne bodo meritno obravnavali. — Zeleti bi bilo, da se tudi avstrijsko poslaništvo samo drži tega principa in da čimprej odpravi s table na avstrijskem konzulatu v Ljubljani naziv »Laibach«, ki že davno ni več uraden naziv za Ljubljano.

Ministrstvo za poljedelstvo proti uvozu inozemskih kmetijskih strojev. — Ministrstvo za poljedelstvo je podvzelo akcijo, da bi se celotna potreba kmetijskega orodja in strojev krila v interesu domače industrije pri domačih podjetjih. Ker je to vsled visokih produkcijskih stroškov težko, namerava ministrstvo na posebni anketi razmotrivati možnost znižanja cen za kmetijsko orodje in stroje, ako se izloči inozemski uvoz.

Stroški za preživljanje v Avstriji. — Za preživljanje, za katero se je porabilo v I. polletju 1914 82.33 K (23.28 K za hrano, 10.03 K za obleko, 41.24 K za stanovanje in 7.80 K za druge potrebe) se je rabilo v januarju l. 1921.: 3859.05 K, v januarju l. 1922.: 38.174.12 kron, v januarju 1923 76.9493. — K, v januarju 1924: 1.071.890. — K in v januarju 1925: 1.494.470. — K. Potrebščina za januarij l. 1925. se razdeli na: hrana 420.144. — K, obleka 155.642. — K, stanovanje 713.684. — K in druge potrebe 20.500. — K.

Tržna poročila.

Mariborski tržni dan 3. januarja. Ta tržni dan je bil ravno tako dobro preskrbljen kakor tudi običajen. Slaninarjev je bilo 78 na trgu, ki so prodajali svinjino po 30 do 40, slanino 30 do 35, drob 20, domači mesarji pa govedino po 21 do 25, teletino 24 do 30, svinjino 30 do 35, slanino 35 do 40, klobase 28 do 60, drob 8 do 15 Din kg, v mestni mesnici pa se je prodajala govedina po

21.50, teletina po 25, loj po 21 Din kilogram. — **Perutnina.** Bilo jo je okoli 600 komadov. Cene so bile kokošim in piščancem 15 do 60, racam in gosam 60 do 100, puranom 100 do 150 Din komad. — **Domači zajčki** so se prodajali po 20 do 50 Din, divji zajci pa po 70 Din komad. — **Ribe** so se prodajale po 25 do 28, srne pa po 15 do 50 Din kg. — **Krompir, zelenjava in druga živila.** Kmetje so pripeljali 15 voz krompirja in zelenjave. Cene so bile krompirju 10.50 za mernik (7.5 kg), glavnatemu zelju 1.50 do 5 Din za komad, čebuli 3 do 5 Din venec, kislemu zelju 4, kisli repi 2, maku 46, kuhanemu 54 Din kg, mleku 3 do 4, smetani 15, bučnemu olju 30 do 33 Din liter, jajcem 2.50 do 2.75, limonam 1.50 do 1.75 Din komad. Datelnom 26 do 30 Din kg, figam 5 do 8 Din venec. Lončena in lesena roba se je prodajala po 0.50 do 1.50 Din, brezove metle 2 do 5 Din komad. Na prodaj so bile tudi 3 kočije po 3500 do 5000 Din. — **Seno in slama.** V soboto so kmetje pripeljali 10 voz sena in 8 voz slame in so prodajali seno po 62.50 do 87.50, slamo pa po 60 do 65 Din 100 kg.

Celjski trg (1. t. m.) Govedina: I. 25, II. 24, na trgu: I. 25, II. 22. Teletina: 25 do 30. Svinjina: svinjsko meso I. 35, II. 30, slanina I. 28, II. 33.50 do 36, mast 40, ameriška 34, šunka 40, prekajeno meso 38.50 do 40. Mlečni proizvodi: mleko 3.50 do 4, sirovo maslo 55 do 60, čajno 88. Jajce: 2.25. Kruh: štruca belega (31 do 33 dg) 2.50, črnega (38 do 40 dg) 2.50. Specerjsko blago: kava Portorico 76, Santos 56 do 60, Rio 52, sladkor, kristalni 16, v kockah 18, riž I. 12 do 15, II. 9 do 12, testenina 11 do 15, milo 17 do 20. Moka: »00« in »0« 7.40, »2« 6.90, »4« 6.40, turščina moka 4 (na drobno pri kg po 20 par več). Žito: pšenica 400 do 470, riž 410, ječmen 405, oves 360, turščica 270, fižol 500 do 600. Kurivo: premog črni 48 do 50, rjavi 24 do 26.50, kuhični meter drv 160, mehkih 120. Krma: seno 60 do 80, slama 50 do 55. Krompir: 1.50 do 1.75 Din.

Kožni trg. Na zadnji dražbi zagrebških mesarjev so se prodale male količine govejih kož do 30 kg teže po dinarjev 20.50, čez 30 kg teže po dinarjev 22.50, teletje kože pa po 34.50 Din. Po teh cenah se ravna tudi cene v svobodni trgovini in se plačajo goveje kože, blago iz provincije (hrvaškega slovenskega izvora) do 25 kg teže po 21 do 22 Din, nad 25 kg teže po 24 Din.

Cene francoskih ovčjih in jančjih kož. Jančje kože in savoyardi se prodajajo v Parizu od 20 do 24 frankov za komad.

Dobava, prodaja.

Dobave. 16. artiljerijski polk v Ljubljani sprejema do 6. januarja t. l. ponudbe glede dobave 1.800 kg makaron

in 3.800 kg fižola. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. januarja t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave 3.000 kg firneža. — Dne 22. januarja t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave tračnic, kretniškega materiala in drobnega železniškega materiala. — Dne 24. januarja t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave hrastovih pragov. — Dne 26. januarja t. l. pri intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 10.000 kg pšenične moke (ničlarice); pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave gumijastega blaga. — Predmetni oglasi z natančnimi podatki so v pisarni Trgovske in obrt. zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

AKO PIJEŠ „BUDDHA“ ČAJ VŽIVAŠ ŽE NA ZEMLJI RAJA!

TRADE MARK

Književnost.

Jalen Janez, »SRENJA«. Drama v 4 dejanjih. V Ljubljani 1924. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena Din 25. — Pisatelj »Doma«, ki je dosegel pri uprizoritvi v ljubljanski drami prav lep uspeh, je poslal svojo drugo dramo v svet. Boljša je kot prva. Obravnava socialen problem, da je skupni interes nad dobičkom posameznika, na tako kratek, koncizen način, da ne piše mnogo Slovencev tako lakonski, a obenem jasen in krepak jezik. Dejanje se v drami razvija povsem naravno in zapletek ni nikjer iskan, kaj šele prisiljen. Dejanja pa so tudi jako bogata na dogodkih, tako, da ostane delo vse do konca napeto in zanimivo. Značaji oseb, ki nastopajo v igri, so krepko risani, so gorenjske grče, niso sentimentalne puže in skonstruirani junaki. Tu pulzira življenje in se pretaka resnična kri. Ržen je krasen tip altruista, Pogačar je markanten človek in pol. Dana, ponosna in resolutna mladenka, Franica preudarna in premehka gospodinja itd. Tuji so v figurah Grosa in Praneja manj odločni, zato manj slovenski in bolj kozmopolitični. Igra zahteva malo od odra, zato bo »Srenja« povsod lahko uprizorljiva, zlasti ker ima samo osem vlog, 5 moških in 3 ženske. Tudi podeželski odri bodo radi segli po njej. Zlasti se posrečijo Jalenovi kmečke scene, ker riše slovenske tipe, pa naj si bodo tragične, vesele ali grčaste nature. Koliko tujega šunda se igra pri nas po deželi, tu je slovenska reč, dobra, priporočljiva in hvalevredna. Zato bo našla pot preko širne domovine.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priporoča potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, modno blago, pletenine, žarne robe, ščetke, sukanec, toaletno blago.

Telefon 913

Edini tih pisalni stroj z neomejeno trpežnostjo

L. C. SMITH & BROS, MOD. 8

brez najmanjšega ropota, ker so vsi tečaji na krogličnih ležajih.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6./I.

Tvrdba

IVAN PERDAN

nasledniki

v Ljubljani.

Glavna zaloga Ciril Metodovih vžigalic.

Veletrgovina špecerjskega in kolonijalnega blaga na debelo in na drobno po najnižjih dnevni cenah.

Zahtevajte cenike!

Tvornica „SVETLIN“

priporoča svoje prvovrstne kemične izdelke, kakor

„SVETLIN“ la in „MARICA“ krema za čevlje
„SVETLIN“ vazelinska mast za usnje
„SVETLIN“ voščilo la, belo in rumeno

Pisarna in zaloga: LJUBLJANA, Vegova ulica št. 2

TISKARNA „MERKUR“

Trg.-ind. d. d. LJUBLJANA Telefon št. 533

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠT. 13

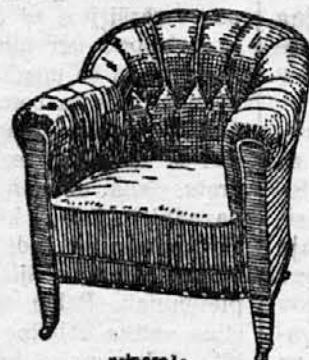
Tiska časopise, knjige, poselnice, brošure, letake, cenilke, pravila itd. itd.

Lastna knjigo-veznica

Tapetniške izdelke

vseh vrst, izdelovane in po naročilu, kakor tudi žimo in afrik na veliko in malo

RUD. SEVER

Specijalna zaloga tapetniških izdelkov Ljubljana, Gosposvetska c. 6

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerjsko blago

raznovrstno žganje

moko in

deželne pridelke

raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za dlave z električnim obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!